

Vista do exterior da Casa da Arquitectura ©Ivo Tavares StudioCA

L'afirmació de la cultura arquitectònica internacional

A partir dels anys 60 es va començar a desenvolupar una atenció especial cap al disseny arquitectònic, consolidant una aproximació a la recerca historiogràfica atenta a investigar les fonts primàries de l'arquitectura. La salvaguarda del document original esdevé una necessitat primordial davant una crisi d'eines més orientades a una interpretació ideològica o a l'impressionisme historiogràfic, especialment per a l'arquitectura del segle XX, cal una atenció específica.

D'aquesta manera, creix l'interès pel disseny de l'autor, que alimenta el naixement d'un mercat concret i de galeries concretes dedicades a l'exposició. D'altra banda, la cultura arquitectònica indaga en el dibuix com a lloc de reflexió i investigació teòrica, emancipant-lo de la relació amb la pràctica constructiva i professional. El naixement de museus, arxius i centres especialitzats en conservació, estudi i coneixement dels arxius arquitectònics ve motivat pel nou i més gran interès pels documents originals.

A finals dels anys setanta, primer al nord d'Europa i Amèrica del Nord, després a tot el món, es van difondre nous centres dedicats exclusivament a aquestes activitats, com per exemple el CCA - Canadian Centre for Architecture a Montreal i el DAM - Deutsches Architektur Museu de Frankfurt, seguit el 1980 per l'IFA - Institut Francais d'Architecture de París, el Getty Institute de Los Angeles (1984), el NAI - Institut d'Arquitectura dels Països Baixos a Rotterdam (1988), per anomenar-ne alguns.

La presència de múltiples centres i institucions amb finalitats diferents determina la necessitat de coordinar totes aquestes iniciatives i col·laborar en les activitats arxivístiques i museístiques, tenint també present la problemàtica específica relacionada amb els documents arquitectònics. En aquest context global, cada país i ciutat amb més presència de la cultura arquitectònica, seguint èpoques i mètodes diferents, ha iniciat aquest procés d'exploració en l'àmbit arquitectònic.

La Casa de la Arquitectura ? Centro Português de Arquitectura es va crear l'any 2007 dins de la primera casa d'Álvaro Siza, avui monument d'interès municipal, una obra gairebé desconeguda per a molts. Crec que en aquesta casa hi vivia la família Siza Vieira, que l'arquitecte Álvaro Siza, primer portuguès que va rebre el premi Pritzker l'any 1992, hi va passar la seva adolescència i joventut, i que avui és fruit de les seves intervencions, en particular en el 1960, explicat per decisió del municipi.

L'any 2012 va tenir l'oportunitat de presentar dins d'aquest centre dedicat a l'arquitectura una exposició titulada "A cidade dos mortos uma viagem no Cairo desconhecido" des d'aquell moment recordo el particular fervor de la directiva per explorar nous temes que s'estaven produint en la família, entorn dedicat a una gran qualitat professional. Un missatge una mica premonitori que després desembocaria en un ambiciós projecte de reforç d'aquesta institució.

Uns anys més tard, mentre estava a Porto per fer els meus estudis de doctorat, recordo haver rebut la notícia de l'ampliació de la Casa da Arquitectura a un altre emplaçament d'un antic celler de la ciutat de Matosinhos. Vaig tenir l'oportunitat de conèixer directament al solar l'arquitecte responsable: Guillermo Machado Vaz, que em va fer un recorregut explicant l'ambiciós projecte, entenent que la Casa da Arquitectura estava experimentant una important transformació. Efectivament, la idea de l'antiga Casa Siza de Roberto Ivens semblava un record llunyà.

L'adaptació del Quarteirão da Real Vinícola, a Matosinhos, per acollir la Casa da Arquitectura arriba a plasmar l'ambició de la Casa da Arquitectura de ser el Centre portuguès d'Arquitectura. La Casa da Arquitectura va ser una idea, un projecte i una inversió realitzada íntegrament per l'Ajuntament de Matosinhos que, quan va començar, va costar uns 10 milions d'euros. Des d'aleshores, la Casa da Arquitectura ha continuat sent l'única institució del país per preservar, tractar, difondre i promoure la producció arquitectònica d'autors nacionals i Internacionals, associant el seu creixent arxiu documental a la vessant de programació cultural. La seva missió segueix tan vigent com sempre, donada la riquesa cultural que genera l'arquitectura portuguesa i l'enorme prestigi que gaudeixen els nostres arquitectes dins i fora del país, com a exemple dels Premis Pritzker atorgats a Eduardo Souto de Moura i Álvaro Siza.

La Casa da Arquitectura és l'única institució portuguesa, exclusivament d'arquitectura, que agrupa tres línies d'actuació: acollir i arxivar col·leccions arquitectòniques; tractament arxivístic d'aquestes col·leccions i la seva disponibilitat universal; i el foment del coneixement i el debat públic mitjançant exposicions, publicacions, esdeveniments i altres activitats destinades a descodificar l'arquitectura, fent-la accessible a tothom. Per a la Casa, és fonamental reforçar la importància de l'arquitectura com a element fonamental de la nostra matriu civilitzadora. Aquesta obra, que respon a la missió de la institució d'acostar l'arquitectura a tothom, es desplega a través d'una intensa programació -exposicions, conferències, debats, creus artístiques- i un treball sostingut de mediació ciutadana que duu a terme el Servei d'Educació.

Casa da Arquitectura és també l'entitat que organitza anualment la Jornada Oberta de Porto, en la qual participen quatre municipis -Porto, Vila Nova de Gaia, Matosinhos i Maia i ha creat el Centre d'Estudis i Documentació que permet als investigadors i arquitectes estudiar acadèmicament i tenir les col·leccions sota la cura de la casa.

Fins al tancament d'aquest article, l'Arxiu Casa da Arquitectura conté 14 fons i tres fons arquitectònics, amb més de 240 autors i donants implicats, uns 3.700 projectes i uns 135.000 documents analògics i 180.000 digitals.

La Casa da Arquitectura compta amb un model de finançament que combina el suport principal de l'Ajuntament de Matosinhos, entitat fundadora, amb l'aportació de diversos Mecenes. L'Estat dona suport a la Casa da Arquitectura mitjançant protocols plurianuals.

El lema de la Casa, que resumeix la seva gran missió, és acostar l'arquitectura a tothom. En aquest sentit, tota la programació de la Casa està orientada a fer accessibles els continguts a tots els públics. Juntament amb la reflexió crítica i disciplinària que recorre tot el programa, Casa da Arquitectura busca, en nom dels grans valors universals de sostenibilitat i igualtat, comunicar el poder transformador de l'arquitectura.

Per a aquest any, Casa da Arquitectura anticipa l'any de Paulo Mendes da Rocha (s'ha fet una donació de l'arxiu de l'arquitecte) amb dues exposicions i un ampli programa paral·lel per desenvolupar en diferents països al llarg de l'any, que representen un gran homenatge a la figura universal que és el premi Pritzker brasiler. Per al 2024, s'està preparant una exposició dedicada als 50 anys de l'arquitectura portuguesa en democràcia, en el marc de les commemoracions del 50è aniversari del 25 d'abril i de la Constitució.

Una institució en continu creixement cap a una realitat arquitectònica de l'??humus fèril? dictada per l'Escola de Porto i convertint-se en un lloc de recerca que amb els anys ha aconseguit situar-se en el panorama internacional i els interessants projectes del qual continuarem seguint.

Alberto Collet, arquitecte. Corresponsal del COAC a Porto, Portugal. Abril 2023

Inicieu sessió per a enviar comentaris Español

Tornar

© Creative Commons Iglesia Nuestra Señora de Andacollo

En la actualidad lograr un hábitat sustentable constituye un área de desarrollo científico y tecnológico de gran importancia en las investigaciones orientadas al conocimiento del uso eficiente de recursos y la reducción del impacto ambiental en el diseño, la construcción y el mantenimiento del hábitat y la arquitectura para alcanzar un **desarrollo sostenible**.

La Organización de las Naciones Unidas difunde principios vinculados con la **arquitectura bioclimática**, la eficiencia energética y el uso de materiales constructivos de bajo impacto ambiental orientados a garantizar la disponibilidad de recursos naturales y que también impacten de manera positiva en la salud y bienestar de las personas.

Actualmente las construcciones con materiales industriales son una de las más importantes consumidoras de materias primas y recursos no renovables generando un considerable impacto ambiental, no solo durante los procesos de extracción y elaboración de las materias primas, sino también durante la construcción, utilización y demolición. En contraposición la arquitectura y la **construcción con tierra**, que utiliza el suelo natural estabilizado como suministro predominante se considera entre los métodos constructivos sustentables posibles y ha provocado el resurgir **del hábitat construido en tierra**.

A nivel mundial se han organizado numerosos encuentros científicos, se han hecho declaraciones con propósitos globales y se han creado instituciones específicas. La Red Iberoamericana PROTERRA definió **¿arquitectura y construcción con tierra?** (2008): las arquitecturas con empleo de suelos seleccionados estabilizados que incluyen todas las técnicas constructivas que junto con otros materiales naturales e industrializados, conforman un campo definido dentro de la arquitectura a escala global, tanto para obras nuevas como para mejorar construcciones existentes.

La **Red Proterra** se conformó en Argentina en 2011 con profesionales de todo el país vinculados con la arquitectura y la construcción con tierra. También en el Consejo Nacional de Investigaciones Científicas y Técnicas (**CONICET**) existen numerosos institutos que promueven estudios a favor de este tipo de práctica constructiva y particularmente en Córdoba el Centro Experimental de la Vivienda Económica (CEVE). Como producto de estas investigaciones, se desarrollaron técnicas de construcción con bloques de tierra comprimida y tapia con capacidad portante.

Recientemente varios municipios de la provincia de Córdoba, con el aval del Colegio de arquitectos, aprobaron el uso de métodos de construcción con tierra cruda. Las normas sobre construcción sismoresistentes admiten el uso de estos materiales siempre que cumplan mediante ensayo los mismos requisitos que los materiales cerámicos y de hormigón

Pese a la aceptación generalizada sobre la arquitectura y la construcción con tierra a nivel global, existe desconfianza en algunos sectores, como en algunos programas de políticas habitacionales públicas.

El programa de política sanitaria habitacional de la Provincia de Córdoba, denominado **¿Programa de Sustitución de Viviendas Precarias y Erradicación del Mal de Chagas?** (PSVPEMCh), creado en 2009, tiene por objetivo la sustitución de viviendas de adobe por otras de materiales industrializados para contribuir a la erradicación de la enfermedad y mejorar las condiciones de salubridad de quienes las habitan, a diferencia de otras provincias argentinas donde ya existen conjuntos de vivienda social donde fueron aplicadas técnicas

vernáculos.

La comparación constructiva y funcional de ambas tipologías de vivienda, la vernácula con muros de adobe y materiales disponibles en la zona, y la construida con muros de ladrillos huecos de cerámica, revoques exteriores de mortero cementicio y revoques interiores de mortero a la cal, techos con cielorraso plástico, aislante térmico de poliestireno expandido y terminación de chapa galvanizada, demuestra la dificultad de mantener un **confort climático** estable en el interior de la vivienda en el segundo caso, como lo atestiguan sus usuarios, que teniendo la posibilidad de utilizar las dos construcciones siguen habitando la vivienda vernácula.

Como conclusión señalamos que el conocimiento científico y el análisis riguroso de las construcciones vernáculos demuestran que estas técnicas pueden alcanzar los estándares de resistencia mecánica, durabilidad y salubridad equiparables a las técnicas constructivas convencionales, avalados por numerosas instituciones científicas.

Bibiana Sciortino, arquitecta. Corresponsal de Córdoba, Argentina. Marzo 2023

Inicieu sessió per a enviar comentaris [Català](#)

Tornar

En Suiza los estudios de Arquitectura se pueden realizar en dos tipos de escuelas, las Escuelas Politécnicas que son 3, Lausana, Zürich o Mendrisio o bien en las HES-FN (Hautes Ecoles Spécialisées -Fachhochschule), estas últimas son escuelas de formación técnica que tienen por objetivo formar a arquitectos sobre todo en el ámbito de la construcción, pero con los mismos derechos de ejercicio que los arquitectos politécnicos. Las escuelas politécnicas tienen mayor prestigio, pero a efectos de ejercicio de la profesión no se diferencia.

El ejercicio de la profesión en el ámbito de la construcción, lo regula la fundación REG, Su nombre: Fundación de registros de los profesionales de la ingeniería, de la arquitectura y del medio de Suiza con sede en Berna. Esta fundación tiene por objetivo según el título de estudios, definir claramente los ámbitos de responsabilidad de los profesionales y también otorga y reconoce los títulos obtenidos en el extranjero. Por ejemplo, los arquitectos extranjeros que quieren presentarse a concursos públicos en Suiza deben alcanzar generalmente el REG-B, un título provisional que reconoce la equivalencia del título extranjero en Suiza. Los arquitectos extranjeros residentes en suiza tienen la obligación de obtener el REG-A.

Suiza es una Federación de cantones, cada esquina, dispone de la libertad de regular las profesiones en el ámbito de la construcción, si bien todas las esquinas están adheridas a las convenciones colectivas del trabajo, el ejercicio de los arquitectos, por ejemplo, difiere según esquinas.

Desde la adhesión de Suiza al espacio Schengen en 2008 y según los acuerdos bilaterales UE-Suiza, el título de arquitectos europeo es reconocido a efectos de la directiva 2005/33/CE en Suiza, aunque éste debe ser validado por la Secretaría de Estado en la Formación y la investigación con sede en Berna, organismo de Estado que reconoce a las formaciones.

Dado que el ejercicio de la profesión de arquitecto es competencia de los cantones, algunos de ellos como el de Vaud, Ginebra, Luzerna, Friburgo, Neuchâtel y Ticino, reclaman el reconocimiento del título y la inscripción en el REG. Mientras que los demás, en su mayoría cantones alemanes, no ponen ninguna condición al ejercicio de la profesión de arquitecto.

Cada esquina dispone de legislación diferente en materia de solicitud de permisos de obra: de forma general cada esquina es libre de reclamar el reconocimiento de título y pide la inscripción del arquitecto en las plataformas de solicitud de licencia de obras.

Los honorarios en Suiza, de base legal, se considera un contrato entre cliente y el prestatario de servicios, así como todo contrato privado no está sometido a regulación, sino que se establece libremente. Dicho esto, los organismos oficiales de estado, cantones y ayuntamientos, utilizan un sistema de cálculo y de contrato que se llama SIA 102.

La SIA, es la Sociedad Suiza de Arquitectos e Ingenieros, un organismo privado de carácter público, dividido en secciones cantonales, cuyo objetivo es regular y normativizar el ejercicio de todos los oficios en el ámbito de la construcción. La SIA establece recomendaciones de carácter no vinculante, pero en casi todos los casos son base legal en caso de litigio.

La Adhesión a la SIA no es obligatoria ni para los arquitectos ni para los ingenieros a fin de ejercer libremente ambas profesiones, aun así, la normativa SIA 102 regula los honorarios y establece un contrato tipo, tanto para instituciones públicas como privadas.

El contrato se basa en distintas fases del proyecto y la remuneración que le corresponde según la fase. Dividido en los siguientes bloques: anteproyecto, proyecto, solicitud de licencia, pre-ejecutivo, ejecutivo y entrega de obra. Define también las responsabilidades y obligaciones de los arquitectos.

Casi todos los organismos públicos se adhieren a esta norma en materia de remuneración en los procedimientos públicos con algunas excepciones.

La SIA no establece un mínimo ni máximo de remuneración, pero sí propone una fórmula de cálculo, basada en dos sistemas, por cálculo de tiempo o bien por coste material de obra. Este baremo puede ponderarse según el proyecto. La fórmula de cálculo introduce también, parámetros de dificultad de obra a fin de ajustar los honorarios en función del tipo de obra.

En el momento en que el arquitecto firma un contrato SIA, reconoce el conocimiento de las normas SIA en materia de construcción que son propias y específicas en Suiza, pero que son idénticas a todas las esquinas sin excepción. Si la normativa no está regulada específicamente por la SIA, es la normativa SN que es la europea que se establece en prioridad, esta característica es propia en los productos de importación de origen europeo.

El sistema suizo no es proteccionista a favor de sus arquitectos nacionales, pero para ejercer de arquitecto en Suiza debe tenerse un buen conocimiento de la regulación de la construcción y de las normativas y recomendaciones impuestas.

Así pues, en materia de remuneración un arquitecto suizo o extranjero no están regulados oficialmente, pero sí les recomiendan que se adhieran al contrato SIA 102. Por los procedimientos públicos en materia de construcción, cada institución pública es libre de solicitar a el arquitecto las justificaciones fiscales necesarias para ejercer.

Gabriel Sibils, arquitecto. Corresponsal del COAC en Lausana, Suiza. Marzo 2023

Inicieu sessió per a enviar comentarisCatalà

Tornar

© Creative Commons Iglesia Nuestra Señora de Andacollo

Actualment aconseguir un hàbitat sustentable constitueix una àrea de desenvolupament científic i tecnològic de gran importància en les investigacions orientades al coneixement de l'ús eficient de recursos i la reducció de l'impacte ambiental en el disseny, la construcció i el manteniment de l'hàbitat i l'arquitectura per a assolir un desenvolupament sostenible.

L'Organització de les Nacions Unides difon principis vinculats amb l'arquitectura bioclimàtica, l'eficiència energètica i l'ús de materials constructius de baix impacte ambiental orientats a garantir la disponibilitat de recursos naturals i que també impactin de manera positiva en la salut i el benestar de les persones .

Actualment les construccions amb materials industrials són una de les consumidores més importants de matèries primeres i recursos no renovables generant un considerable impacte ambiental, no només durant els processos d'extracció i elaboració de les matèries primeres, sinó també durant la construcció, utilització i demolició. En contraposició, l'arquitectura i la construcció amb terra, que utilitza el sòl natural estabilitzat com a subministrament predominant, es considera entre els mètodes constructius sustentables possibles i ha provocat el ressorgiment de l'hàbitat construït a terra.

A nivell mundial s'han organitzat nombroses trobades científiques, s'han fet declaracions amb propòsits globals i s'han creat institucions específiques. La Xarxa Iberoamericana PROTERRA va definir "arquitectura i construcció amb terra" (2008): les arquitectures amb ús de sòls seleccionats estabilitzats que inclouen totes les tècniques constructives que juntament amb altres materials naturals i industrialitzats conformen un camp definit dins de l'arquitectura a escala global , tant per a obres noves com per millorar construccions existents.

La Xarxa Proterra es va conformar a Argentina el 2011 amb professionals de tot el país vinculats amb l'arquitectura i la construcció amb terra. També al Consell Nacional d'Investigacions Científiques i Tècniques (CONICET) hi ha nombrosos instituts que promouen estudis a favor d'aquest tipus de pràctica constructiva i particularment a Córdoba el Centre Experimental de l'Habitatge Econòmic (CEVE). Com a producte d'aquestes investigacions, es van desenvolupar tècniques de construcció amb blocs de terra comprimida i tàpia amb capacitat portant.

Recentment, diversos municipis de la província de Córdoba, amb l'aval del Col·legi d'arquitectes, van aprovar l'ús de mètodes de construcció amb terra crua. Les normes sobre construcció sismoresistent admeten l'ús aquests materials sempre que compleixin mitjançant assaig els mateixos requisits que els materials ceràmics i de formigó.

Tot i l'acceptació generalitzada sobre l'arquitectura i la construcció amb terra a nivell global, hi ha desconfiança en alguns sectors, com en alguns programes de polítiques habitacionals públiques.

El programa de política sanitària habitacional de la Província de Córdoba, denominat "Programa de Substitució d'Habitatges Precaris i Erradicació del Mal de Chagas" (PSVPEMCh), creat el 2009, té per objectiu la substitució d'habitatges de tova per altres materials industrialitzats per a contribuir a l'erradicació de la malaltia i millorar les condicions de salubritat dels que hi habiten, a diferència d'altres províncies argentines on ja hi ha conjunts d'habitatge social on van ser aplicades tècniques vernacles.

La comparació constructiva i funcional d'ambdues tipologies d'habitatge, la vernacla amb murs de tova i materials disponibles a la zona, i la construïda amb murs de maons buits de ceràmica, arrebossats exteriors de morter de ciment i arrebossats interiors de morter a la calç, sostres amb cel ras plàstic, aïllant tèrmic de poliestirè expandit i acabat de xapa galvanitzada, demostra la dificultat de mantenir un confort climàtic estable a l'interior de l'habitatge en el segon cas, com ho testifiquen els seus usuaris, que tenint la possibilitat d'utilitzar les dues construccions segueixen habitant l'habitatge vernacle.

Com a conclusió assenyallem que el coneixement científic i l'anàlisi rigorosa de les construccions vernacles demostren que aquestes tècniques poden assolir els estàndards de resistència mecànica, durabilitat i salubritat equiparables a les tècniques constructives convencionals, avalats per nombroses institucions científiques.

Bibiana Sciortino, arquitecta. Corresponsal de Córdoba, Argentina. Març 2023

[Inicieu sessió](#) per a enviar comentaris [Español](#)

[Tornar](#)

« [primer](#) [anterior](#) ? [9101112](#) **13** [14](#)[15](#)[16](#)[17](#) ? [següent](#) [últim](#) »

[more](#)

Copyright@ Col·legi d'Arquitectes de Catalunya :

<https://www.arquitectes.cat/ca/taxonomy/term/697/sites/all/themes/coac/img/apple-touch-icon-144x144.png?page=12>